

Venös insufficiens

Daniel Klingberg

2022-12-08

Kirurgkliniken, Falu lasarett

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

Venös insufficiens, definition

- Venös insufficiens
  - Samlingsbegrepp för venös dysfunktion i benen vilket hämmar venöst återflöde och orsakar venös hypertension.
  - Varicer beror på klaffinsufficiens och är den vanligaste orsaken till venös insufficiens.

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

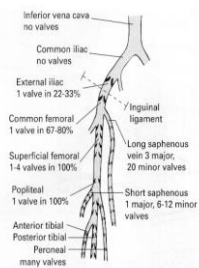
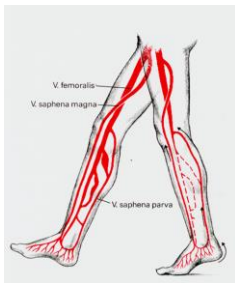

Venanatomi

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

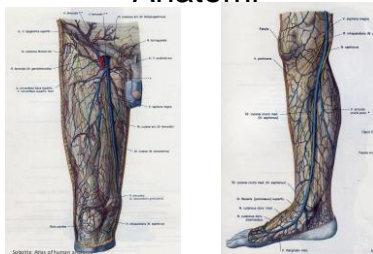

Anatomi

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

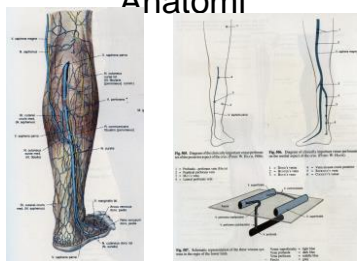

Anatomi

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

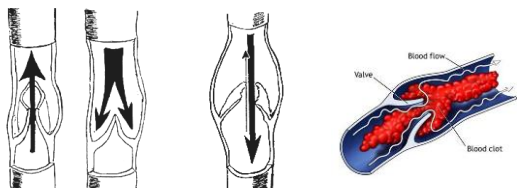

Grundkurs om sviktande vener

Friska vener
= bra klaffar

Varicer (åderbräck)
= trasiga klaffar

Trombos/post trombos
= hinder för
blodflödet +/-
trasiga klaffar

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

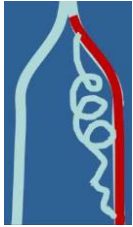

Patofysiologi vid venös insufficiens – reflux eller ocklusion / stenos

- Oavsett om reflux och/eller obstruktion blir slutresultatet **venös hypertension**

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

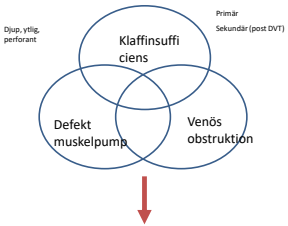

Venös insufficiens, etiologi

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

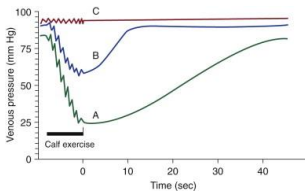

Ökat ventryck – venös hypertension

- I stående ökar ventrycket men med normal venfunktion sjunker det snabbt när vadmuskeln arbetar
- Normalt stående (A)
- Klaffinsufficiens (B)
- Venös obstruktion (C)

Rutherford Vol 7

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

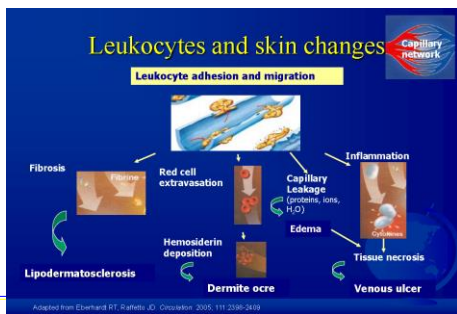

Steget mellan högt ventryck och venösa hudförändringar är inte helt klar men inbegriper aktivering av vita blodkroppar

---

CEAP-klassifikationen

Internationellt använd klassifikation av venös insufficiens för forskning och klinik

- CEAP
  - Clinical 0-6
  - Etiological
    - primär klaffinsufficiens (varicer)
    - sekundär klaffinsufficiens (posttrombotiskt)
  - Anatomical
    - ytliga, djupa, perforantvener
  - Pathophysiological
    - reflux, obstruktion

Eklöf J Vasc Surg 2004;40:1248

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

CEAP till vardags

Den kliniska C-delen av CEAP används mest i Sverige, bla för att avgränsa vem som ska betala för behandlingen

- C0 inga synliga eller palpabla tecken på venös sjukdom
- C1 telangiektasier eller retikulära vener
- C2 varicer
- C3 ödem
- C4 pigmentering, eksem, lipodermatoskleros, atrophie blanche
- C5 läkt venöst sår
- C6 aktivt venöst sår

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

C1, ådernät < 1mm och retikulära vener
1-3 mm

förekomst
80-90 %

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

C2, varicer utan hudförändringar

C3, med ödem = svullnad

förekomst 30-40 %

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

C4, varicer med hudförändringar

förekomst
3 - 10 %

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

Fler exempel på venösa hudförändringar

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

C5 läkt venöst bensår

C6 aktivt venöst bensår

förekomst
0,3 – 1 %

San Diego Population Study, Am J Epidemiology 2003
Edinburgh Vein Study, BMJ 1999

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

Varför är det viktigt med venös insufficiens?

Ofta plågsamt!

- Patienter med venös insuff kan utveckla hudförändringar och bensår
- Venösa bensår är ofta mkt smärtsamma
- Venösa bensår som behandlas adekvat med kompression får ändå återfall i 56% efter 4 år
- Studier visar att varicer även UTAN hudförändringar ger sänkning av livskvalitet och förbättras efter op motsvarande gallstenspatienter

Gohel BMJ 2007; 335:83, Sam JVS 2006;44:606, Carradice Ann Surg 2014;2:396

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

Varför är det viktigt med venös insufficiens?

Dyrt!

- Behandlingen av venösa sjukdomar står för c:a 2 % av sjukvårdskostnaderna i EU
- Större delen av detta går till omläggningar av bensår
- Ett venöst bensår kostar minst 1000 kr/vecka för omläggningar
- Om man inkluderar kosmetisk beh blir kostnaden mkt högre, i tex Belgien 5-6%

Rabe Phlebology 2010;25 51:64, Lal Sem Vasc Surg 2015;28:3

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

Varför är det viktigt med venös insufficiens?

Situationen för patientgruppen är usel! (inte överallt)

- Negligerad patientgrupp
  - varicer ses ofta som enbart kosmetiskt problem
  - venösa bensår remitteras inte till kärlkirurg förrän sent eller aldrig
- Patienterna med bensår får ofta ens ej adekvat kompression eftersom de anses dyra och resurskrävande på vårdcentraler och hos hudläkare

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

Varicerbehandling – ojämlig vård

- I många landsting bekostas enbart C4-C6
- Dessutom oftast recidiverande tromboflebit, blödning
- I varierande grad för svåra besvär C2-C3

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

Venös insufficiens, prevalens

Varicer	♀	♂	
	28%	15%	San Diego Population Study, Am J Epidemiology 2003
Ödem	32%	40%	Edinburgh Vein Study, BMJ 1999
	20 %		
Hudförändringar	7 %		
Bensår	1 %		

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

Symtomen är knäckfrågan i riktlinjerna och till vardags

- Tyngdkänsla, trötthetskänsla, klåda, nattliga kramper, bultande och värk.

ESVS Guidelines for Chronic Venous Disease. Eur J Vasc Endovasc Surg (2015) 49, 678-737

- VEINES-Sym/QOL: Tyngdkänsla, värk, svullnad, nattliga kramper, brännande eller bultande känsla, restless legs, klåda, myrkrypningar

Lamping et al. J Vasc Surg 2003;37:410-9

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

Korrelation mellan symptom och duplexfynd

Edinburgh Vein Study

Korrelation "varicersymtom" och utbredning venös insufficiens enl duplex (OBS låg korrelation bedömd utan kliniskt värde)

- Män: endast symtomet klåda
- Kvinnor: tyngdkänsla, värk, klåda
- Ingen korrelation alls: svullnadskänsla, restless legs, kramper, sveda

• Bradbury BMJ 1999;318:353

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

Är venös insufficiens orsak till symtomen eller bifynd?

- Knä eller höftledsartros
- Ryggbesvär
- Rest-less legs
- Periostit
- Arteriellt sår el annan genes
- Lymfödem
- Kardiella ödem
- Obesitas
- Hudsjukdom
- Telangiektasier

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

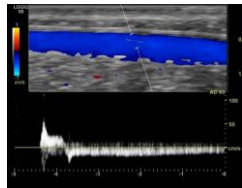

Klinisk bedömning inkluderar ultraljud (venduplex)

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

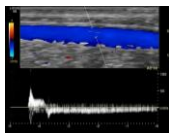

Vad gör vi på kärlkirurgisk mottagning eller venklinik för venösa patienter rent konkret?

- Klinisk bedömning av patientens totala situation
- Diagnostik med ultraljud
- **Skräddarsyr** behandling av venös insufficiens: endovenösa metoder, lokala extirpationer och sklerosering i lokalbedövning på mott
- Alltmer sällan öppen kirurgi på avd

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

Åtgärd

Sänk ventrycket!

Kompression

"Compression is more effective in healing venous leg ulcer than is no compression" Cochrane 2001

Klass Tryck (mmHg) Indikation

1	<25	DVT profylax, varicer
2	25-35	Ödem, kronisk venös insuff
3	35-45	Lymfödem, kronisk venös insuff

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

De flesta behandlingar görs numera ultraljudslett

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

Öppen kirurgi

- Hög underbindning
- Stripping
- Lokala extirpationer av varicer – phlebectomier
- Perforantligaturer

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

Endovenösa metoder

Thermala metoder förstör venen inifrån med värmeenergi. Kräver mycket bedövning som kyler runt om, nackdel om stickrädsla.

- RF (radiofrekvens-behandling)
- EVLA (laser)
- + varianter

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

Endovenösa metoder

Icke-thermala metoder förstör venen utan värmeenergi. Endast bedövning vid insticksstället. Ännu något oklara långtidsresultat.

- Kombinationer av lättare mekanisk påverkan och sklerosering
- Lim = cyanoacrylat, finns vissa frågetecken kring allergier

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

Injektionsmetoder

- Etoxysklerol vanligast i Sverige, kan ges rent eller som skum
- Skleroseringsmedel blandat med luft ger ett skum som kan ses med ultraljud
- Sämre långtidsresultat än öppen kirurgi och endovenösa metoder för stora vener
- Passar bra för lokal behandling tex av varicer under bensår, recidiv eller där långtidsresultat väger mindre än akut behov

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

Blir det bra? Recidiv efter varicer-behandling

- Vanligt 10-70%
- Orsaker
  - Restvaricer
    - Tactical failure
    - Technical failure
  - Neovaskularisering
  - "progression of disease"
- Lägre siffror nu med noggrannare kartläggning
- Likartad recidivfrekvens för öppen kir och endovenösa metoder, skumbehandling sämre

• Fischer J Vasc Surg 2001, Rasmusen BJS 2011, Lawaetz Int Angiol 2017

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

Blir det bra? Läkning av bensår efter varicerbehandling

- Lägre recidivfrekvens efter varicerkirurgi jämfört kompressionsbehandling
- Snabbare sårhäkning dito
- I en svensk studie med 200 pat var 84% läkta och utan återfall efter 3,5 år
- De som ej läkt hade bl a dålig arteriell cirkulation, dålig rörlighet i fotleden, kvarvarande eller nya åderbräck

Gohel BMJ 2007, Sinabulya EJVES 2017, Gohel NEJM 2018

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

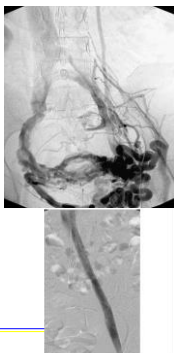

Posttrombotiskt syndrom (PTS)

- Smärtor, svullnad och hudförändringar eller bensår efter tidigare akut djup ventrombos
- Man kan inte se på utsidan om PTS eller vanliga varicer!
- Efter DVT 6-12 mån kompressionsbehandling, **fysisk aktivitet!**
- Fortfarande besvär? Utredning om:
  - Behandling av proximal djup obstruktion - stentning
  - Varicerbehandling
  - I sällsynta fall djup venös rekonstruktion
- Oavsett när DVT skedde - alltid viktigt med fysisk aktivitet och viktkontroll!

Venös Insufficiens Daniel Klingberg

Tromboflebit (SVT)

- Bristfällig evidens
- Lokal SVT Hirudoidsalva +antiflogistika
- Mer symptom eller mer utbrett
  - Duplex för att utesluta DVT
  - LMWH, dos beroende på utbredning men vanligast 15000IEx1 i några ve
- Om SVT i icke-varikös ven, paramalignt? Blodsjd?
- Akut hög underbindning av yttlig ven tveksamt – jfr ligatur av DVT?

Cochrane 2013, Geersing BMJ Open 2018

Vendis Insufficiens Daniel Klingberg

?

Vendis Insufficiens Daniel Klingberg
